

DE COMPETENTIES VAN EEN SKOBOS LEERKRACHT

Binnen SKOBOS hebben we drie ontwikkelingslijnen ontworpen voor kinderen op het gebied van persoonsvorming en 21ste eeuwse vaardigheden: de SKOBOS-21ste eeuwse-ontwikkelingslijnen.

Wat we in dat ontwerpproces hebben ontdekt is dat ons beroep als professional in onderwijs en opvoeding zich langs dezelfde lijnen laat beschrijven. Wij moeten ons leven lang blijven werken aan dezelfde bekwaamheden die we aan de kinderen leren. Hieronder staan ze beschreven op de twee niveaus van de professional: **'vanzelfsprekend'** en **'ideaal'**. Samen weerspiegelen ze onze visie en kernwaarden: grensverleggend groeien, open-minded, verbonden, verantwoordelijk.

Dit competentieprofiel is ontwikkelingsgericht. Het geeft ons taal om voor onszelf, met elkaar en leidinggevend te denken en te praten over kwaliteit en professionaliteit. Naast dit competentieprofiel is er een wettelijk kader (wet BIO) en zijn er rechten en plichten vastgelegd in de cao Primair Onderwijs.²

1. OMGAAN MET INFORMATIE

Gerelateerd aan de ontwikkelingslijn voor de leerlingen: 'leren omgaan met informatie'.

2. MIJN EIGEN CREATIVITEIT GEBRUIKEN

Gerelateerd aan de ontwikkelingslijn voor de leerlingen: 'leren om mijn eigen creativiteit te gebruiken'.

3. OMGAAN MET MEZELF, ELKAAR EN DE WERELD

Gerelateerd aan de ontwikkelingslijn voor de leerlingen: 'leren omgaan met mezelf, elkaar en de wereld'.

Deze 3 competenties pas je als professional toe binnen 2 kernprocessen:

Kernproces A: (Voorbereiden van) het werken met leerlingen.

Kernproces B: Werken en leren op individueel en collectief niveau binnen de professionele leergemeenschap.

De 3 competenties en de 2 kernprocessen zijn hierna uitgewerkt in deelcompetenties.

1. OMGAAN MET INFORMATIE

Kernproces A: (Voorbereiden van) het werken met leerlingen.

Het proces van jou als leerkracht om de actuele ontwikkeling van jouw leerlingen in beeld te brengen en hun zone van naaste ontwikkeling³.

1A1-v. Ik kan inschatten wat de voorkennis, de beginsituatie is van de leerlingen. Ik kan - afhankelijk van leerdoelen op gebied van inzichten of kennis, vaardigheden, houding - de juiste 'beoordelingsvorm' kiezen. Denk aan: 'gericht waarnemen, observeren', gesprek met de leerlingen, een toets, leerlingen e-portfolio laten maken en daar feedback op geven, gebruik maken van het leerlingvolgsysteem. De nadruk ligt vooral op formatief toetsen. Deze vorm van toetsen geldt voor alle drie doeldomeinen van het onderwijs: persoonsvorming (subjectwording), socialisatie en kwalificatie.

1A2-v. c

1A3-v. Ik signaleer bij leerlingen wanneer er 'speciale behoeften' zijn en consulteer een collega/de IB-er om erachter te komen waar hun behoefte ligt.

1A4-v. Ik kan met ouders/verzorgers afstemmen waar de kinderen staan in hun ontwikkeling.

1A1-i. Ik kan inschatten wat de voorkennis, de beginsituatie is van de leerlingen. Ik kan - afhankelijk van leerdoelen op gebied van inzichten of kennis, vaardigheden, houding - de juiste 'beoordelingsvorm' kiezen⁴ **of ontwerpen.** Denk aan: 'gericht waarnemen, observeren', gesprek met de leerlingen, een toets, leerlingen e-portfolio laten maken en daar feedback op geven, gebruik maken van het leerlingvolgsysteem. De nadruk ligt vooral op formatief toetsen⁵. Deze vorm van toetsen geldt voor alle drie doeldomeinen van het onderwijs: persoonsvorming (subjectwording), socialisatie en kwalificatie⁶.

1A2-i. Ik kan de leerlingen leren om zelf te ontdekken waar ze staan in hun brede ontwikkeling.⁷

1. Ik bespreek met de leerlingen altijd de doelen waaraan we werken en stel met hen van tevoren succescriteria⁸ vast.
2. Ik kan individuele kind-ontwikkelgesprekken voeren.
3. Ik leer de leerlingen om hun eigen ontwikkeling(sproces) in beeld te brengen met behulp van een e-portfolio. Ik begeleid de leerlingen die dat nog niet zelf kunnen. Ik vul hun e-portfolio bijvoorbeeld aan met door mij gemaakte 'leerbewijzen' van hun ontwikkeling.
Ik kan de leerlingen leren:
 - a. hoe ze hun leerproces en leerresultaat in beeld kunnen brengen met behulp van video of fotografie en met alle mogelijke en - voor het doel - geschikte expressievormen.
 - b. om hun 'leerbewijzen' te koppelen aan de leerdoelen van de SKOBOS-21ste eeuwse-ontwikkelingslijnen: leren omgaan met informatie, leren om mijn eigen creativiteit te gebruiken, leren omgaan met mezelf en met elkaar.
 - c. om bewust feedback te vragen aan medeleerlingen en onderwijsprofessionals.

1A3-i. Ik **herken** bij leerlingen 'speciale behoeften' en vraag feedback aan een collega/IB-er op de eigen analyses.⁹

1A4-i. Ik kan met ouders/verzorgers afstemmen waar de kinderen staan in hun ontwikkeling **en wat hun zone is van naaste ontwikkeling.**

Kernproces B: Werken en leren op individueel en collectief niveau binnen de professionele leergemeenschap.
Het proces waarin je op twee niveaus in beeld brengt wat de eigen actuele ontwikkeling is en de zone van naaste ontwikkeling:
van jezelf als professional en van het team waar je deel vanuit maakt.

1B1-v. Ik heb een ‘growth mindset’ en als dat tijdelijk niet het geval is, zoek ik collega’s op die kunnen helpen bij de oplossing van een probleem om zo weer vertrouwen te krijgen in mijn eigen groeimogelijkheden.

1B1-i. Ik heb een ‘growth mindset’¹⁰ en als dat tijdelijk niet het geval is, kan ik er op reflecteren hoe dat komt en wat ik nodig heb om weer vertrouwen te krijgen in mijn eigen groeimogelijkheden.

1B2-v. Ik kan reflecteren- op basis van feedback van alle betrokkenen bij mijn werk – op mijn eigen handelen.

1B2-i. Ik kan reflecteren¹¹ - op basis van feedback¹² van alle betrokkenen bij mijn werk - op waar ik sta in mijn ontwikkeling van hart, hoofd, handen¹³ en op mijn vermogen om te kunnen reflecteren.

1B3-v. Ik kan mijn pedagogische visie verwoorden en deze ondersteunen met voorbeelden uit mijn eigen praktijk.

1B3-i. Ik kan mijn pedagogische visie verwoorden en - als ik me veilig genoeg voel - verwoorden welke waarden en sleutelervaringen uit mijn eigen leven hieraan ten grondslag liggen. Ik kan laten zien hoe ik daar vorm aan geef in mijn werk en hoe ik omga met eventuele negatieve waarden en overtuigingen.¹⁴

1B4-v. Ik kan voorbeelden geven uit mijn eigen praktijk van onze gemeenschappelijke pedagogische visie en van de kernwaarden die daaraan ten grondslag liggen.

1B4-i. Ik kan voorbeelden geven uit mijn eigen praktijk van onze gemeenschappelijke pedagogische visie en van de kernwaarden die daaraan ten grondslag liggen. Ik ben me ook bewust van hoe ‘sleutel-ervaringen’ uit de geschiedenis van ons kindcentrum vorm hebben gegeven aan de huidige identiteit.

1B5-v. Ik kan samen met anderen reflecteren op een langere termijnontwikkeling van:

- mezelf.
- ons kindcentrum.
- ons netwerk van kindcentra: ons bestuur.
- de samenleving als geheel.

1B5-i. Ik kan - **onderbouwd door literatuur en andere bronnen** - samen met anderen reflecteren op een langere termijnontwikkeling van:

- mezelf.
- ons kindcentrum.
- ons netwerk van kindcentra: ons bestuur.
- de samenleving als geheel.

1B6-v. Ik kan - **met begeleiding** - mijn voorgenomen ontwikkeling afstemmen op de ontwikkelthema’s van ons kindcentrum.

1B6-i. Ik kan mijn voorgenomen ontwikkeling afstemmen op de ontwikkelthema’s van ons Kindcentrum.¹⁵

-

1B7-i. Ik kan mijn collega’s ondersteunen in hun proces van afstemmen van de eigen ontwikkeling op de ontwikkelthema’s van ons kindcentrum.

1B8-v. Ik bespreek met collega’s mogelijkheden om binnen de school doelen van groepen op elkaar af te stemmen en te werken volgens doorlopende leerlijnen.

1B8-i. Ik kan zorgdragen voor een doorgaande lijn van groep 1-8 door mijn onderwijsontwerp regelmatig af te stemmen met mijn collega’s.

2. MIJN EIGEN CREATIVITEIT GEBRUIKEN

Kernproces A: (Vorbereiden van) het werken met leerlingen.

Het proces van jou als leerkracht om onderwijs te ontwerpen dat aansluit bij de zone van naaste ontwikkeling van jouw leerlingen.

2A1-v. Ik kan gericht (methode)lessen uitkiezen en op maat maken. Ik maak gebruik van een instructiemodel dat uitgaat van verschillen.

Denk aan:

- inspelen op verschillende instructiebehoeften van leerlingen: differentiëren.
- een inspirerende instructie of activiteit waardoor het onderwerp betekenisvol wordt voor de leerlingen.
- het activeren van voorkennis.
- het duidelijk maken van de doelen/bedoeling en bijbehorende succescriteria van de opdracht.
- modellering.

2A2-v. Ik heb kennis van de SKOBOS-21ste eeuwse-ontwikkelingslijnen: leren omgaan met informatie, leren om mijn eigen creativiteit te gebruiken, leren omgaan met mezelf en met elkaar.

Ik kan onderwijsactiviteiten aanbieden vanuit deze ontwikkelingslijnen.

2A3-v. Ik kan een 'rijke leeromgeving' **inrichten** waarbinnen de kinderen steeds zelfstandiger kunnen onderzoeken, ontwerpen en ondernemen. Die leeromgeving bevat - los van de onderwijsprofessional - verschillende bronnen waarmee of waarvan kinderen kunnen leren.

2A4-v. Ik kan vaardigheidstraining **geven** afgestemd op wat er nodig is binnen de actuele 'open opdracht'. Sommige daarvan zal ik aanbieden precies wanneer dat nodig is, anderen zijn van tevoren ingeroosterd.

Het gaat om twee soorten workshops:

- Vakinhoudelijk: taal, rekenen, wereldoriëntatie, expressievakken, bewegingsonderwijs, techniek, ICT-basisvaardigheden, programmeren
- Leren-leren: de SKOBOS-21ste eeuwse-ontwikkelingslijnen

2A1-i. Ik kan gericht (methode)lessen uitkiezen, op maat maken **of zelf een les ontwerpen**. Ik maak gebruik van een instructiemodel dat uitgaat van verschillen.¹⁶

Denk aan:

- inspelen op verschillende instructiebehoeften van leerlingen: differentiëren.
- **het juiste instructiemodel inzetten bij de onderwijsbehoefte van de kinderen.**
- een inspirerende instructie of activiteit waardoor het onderwerp betekenisvol wordt voor de leerlingen.
- het activeren van voorkennis.
- het duidelijk maken van de doelen/bedoeling en bijbehorende succescriteria van de opdracht.
- modellering.

2A2-i. Ik heb kennis van de SKOBOS-21ste eeuwse-ontwikkelingslijnen¹⁷: leren omgaan met informatie, leren om mijn eigen creativiteit te gebruiken, leren omgaan met mezelf en met elkaar.

Op basis van deze leerdoelen kan ik 'open opdrachten' ontwerpen die toenemen in complexiteit afhankelijk van de ontwikkelfase van een kind.

Denk aan de kernmerken van een 'open opdracht'¹⁸:

- combineert drie soorten leerdoelen: Je verder ontwikkelen op de SKOBOS-21ste eeuwse-ontwikkelingslijnen; Inzichten en vaardigheden opdoen binnen de wereldoriëntatie vakken of 'in je bijdrage leveren aan de samenleving (beroepen, zorgtaken e.d.)'; Toepassen in de praktijk van taal- en rekenvaardigheden.
- wordt – door de professional - ondersteund met vaardigheidstraining.
- kan complexer worden door vijf factoren te beïnvloeden (zie toelichting).

Ik kan de bijbehorende ondersteunende didactiek ontwerpen (hierna beschreven)

2A3-i. Ik kan een 'rijke leeromgeving' **ontwerpen en organiseren** waarbinnen de kinderen steeds zelfstandiger kunnen onderzoeken, ontwerpen en ondernemen. Die leeromgeving bevat - los van de onderwijsprofessional – verschillende bronnen waarmee of waarvan kinderen kunnen leren.

2A4-i. Ik kan vaardigheidstraining **ontwerpen** afgestemd op wat er nodig is binnen de actuele 'open opdracht'. Sommige daarvan zal ik aanbieden precies wanneer dat nodig is, anderen zijn van tevoren ingeroosterd.

Het gaat om twee soorten workshops:

- Vakinhoudelijk: taal, rekenen, wereldoriëntatie, expressievakken, bewegingsonderwijs, techniek, ICT-basisvaardigheden, programmeren.
- Leren-leren: de SKOBOS-21ste eeuwse-ontwikkelingslijnen.

Kernproces B: Werken en leren op individueel en collectief niveau binnen de professionele leergemeenschap.
Het proces waarin je een persoonlijk ontwikkelplan ontwerpt en een bijdrage levert aan het ontwerp van het jaarplan.

2B1-v. Ik kan een plan maken voor mijn eigen ontwikkeling dat aansluit op de ontwikkelthema's van ons kindcentrum.

2B1-i. Ik kan een plan maken voor mijn eigen ontwikkeling dat aansluit **op mijn zone van naaste ontwikkeling** en de ontwikkelthema's van ons kindcentrum.¹⁹

-

2B2-i. Ik kan vanuit de SKOBOS waarden Open Minded, Verbonden, Verantwoordelijk - in samenwerking - een bijdrage leveren aan **het plan van aanpak** van de ontwikkelthema's van het kindcentrum.

3. OMGAAN MET MEZELF, ELKAAR EN DE WERELD

Kernproces A: (Voorbereiden van) het werken met leerlingen.

Het proces van jou als leerkracht als uitvoerder van jouw onderwijsontwerp, als instructeur en begeleider inspeland op de groepsdynamica.

3A1-v. Ik kan aanvoelen wat er speelt in de groep of bij een individueel kind, checken bij de groep of het kind of mijn waarneming klopt en indien nodig daarop inspelen.

3A1-i. Ik kan **heel bewust** aanvoelen wat er speelt in de groep of bij een individueel kind, checken bij de groep of het kind of mijn waarneming klopt en indien nodig daarop inspelen: het continue proces van in het moment feedback ophalen en daarop je handelen al dan niet aanpassen. Ik heb gevoel voor de groepsdynamica. Ik kan het gepaste moment kiezen waarop ik een interventie moet plaatsen of juist niet.

3A2-v. Ik kan rekening houden met de actuele situatie (gemoedstoestand, actualiteit) waar kinderen mee binnen komen in de voorbereiding en uitvoering van mijn onderwijs.

3A2-i. Ik kan rekening houden met de actuele situatie (gemoedstoestand, actualiteit) waar kinderen mee binnen komen in de voorbereiding en uitvoering van mijn onderwijs **en ik kan flexibel inspelen op onvoorziene situaties.**

3A3-v. Ik kan een veilig en stimulerend klimaat creëren waarin ik invulling geef aan de psychologische basisbehoeften: autonomie, relatie, competentie.

3A3-i. Ik kan een veilig en stimulerend klimaat creëren waarin ik invulling geef aan de psychologische basisbehoeften: autonomie, relatie en competentie.²⁰ Leerlingen ontwikkelen zo de houding: “Het is leuk om iets te doen waarvan je van tevoren nog niet weet wat eruit komt.” Dat betekent plezier hebben in experimenteren, creatieve ideeën ontwikkelen, je verwonderen, meer mogelijkheden leren ontdekken om tot goede antwoorden te komen, leren omgaan met tegenslag, leren volhouden en fouten durven maken om van te leren: een ‘growth mindset’.

3A4-v. Ik kan effectief feedback geven in elke fase van het sociale en zelfgestuurde leerproces (feedback, feed up, feed forward).

3A4-i. Ik kan effectief feedback geven in elke fase van het sociale en zelfgestuurde leerproces (feedback, feed up, feed forward). Ik stimuleer zelfevaluatie, peer-feedback en geef professionele feedback. Ik kan kinderen leren hoe ze effectieve peer-feedback kunnen geven. Of als er andere volwassenen betrokken zijn, zorg ik dat zij professionele feedback geven.

3A5-v. Ik vier en evalueer systematisch, tijdens en na afloop door te reflecteren aan de hand van feedback van de leerlingen en van collega's.

3A5-i. Ik vier en evalueer systematisch, tijdens en na afloop door te reflecteren aan de hand van feedback van de leerlingen en van collega's en pas mijn handelen daar op aan, zichtbaar voor anderen.

Kernproces B: Werken en leren op individueel en collectief niveau binnen de professionele leergemeenschap.

Het proces om naast het zeer intensieve proces van lesgeven ook regelmatig focus te vinden voor jouw eigen ontwikkeling en de ontwikkeling van het kindcentrum als geheel.

3B1-v. Ik kan mijn eigen ontwikkelplan in de praktijk brengen en zo tegelijkertijd een bijdrage leveren aan de ontwikkelthema's van ons kindcentrum.

3B1-i. Ik kan mijn eigen ontwikkelplan in de praktijk brengen **en flexibel omgaan met kansen en tegenslag** en zo tegelijkertijd een bijdrage leveren aan de ontwikkelthema's van ons kindcentrum.

3B2-v. Ik kan deelnemen aan werkvormen zoals intervisie, supervisie, 'lesson study'.

3B2-i. Ik kan mede leidinggeven aan werkvormen zoals intervisie, supervisie, 'lesson study'.

3B3-v. Ik kan deelnemen aan de uitvoer van een van de ontwikkelthema's uit het jaarplan en dan flexibel omgaan met kansen en tegenslag.

3B3-i. Ik kan leiding geven aan de uitvoer van een van de ontwikkelthema's uit het jaarplan en dan flexibel omgaan met kansen en tegenslag.

GEBRUIKTE BRONNEN

[NRO Kennisrotonde](#)
[nivoz.nl](#)
[Op de schouders van reuzen](#)
[Slo.nl](#)

[Wij-leren.nl](#)
[Wikipedia](#)
[Leraar24](#)
[Bekwaamheidseisen](#)

- 1 **SKOBOS KERNWAARDEN EN VISIE**
en [SKOBOS website](#)
- 2 **SKOBOS BELEID ROND KWALITEITSZORG**
Verband tussen strategisch beleidsplan, kwaliteitsmonitor, schoolplan, jaarplan en gesprekscyclus
- 3 **ZONE VAN NAASTE ONTWIKKELING**
<https://nivoz.nl/nl/lev-vygotsky-en-de-zone-van-naaste-ontwikkeling-door-samen-te-werken-en-in-gesprek-te-zijn-zijn-mensen-in-staat-tot-dingen-te-komen-die-nieuw-zijn>
<https://slo.nl/thema/meer/jonge-kind/lexicon/zone-naaste/>
https://nl.wikipedia.org/wiki/Lev_Vygotski
- 4 **BEOORDELEN**
<https://www.nro.nl/kennisrotondevragenopeenrij/effect-cijfers-en-studiepunten-op-motivatie-studenten/>
- 5 **FORMATIEF TOETSEN**
<https://www.nro.nl/kennisrotondevragenopeenrij/formatief-evalueren/>
<https://www.nro.nl/kennisrotondevragenopeenrij/hoe-kan-het-onderwijs-met-succes-formatieve-toetsing-inzetten/>
<https://www.onderwijsmaakjesamen.nl/uploads/2018/10/PP-Leren-toetsen-1.pdf>
<https://didactiefonline.nl/artikel/op-de-schouders-van-reuzen> blz. 136
<https://www.nro.nl/kennisrotondevragenopeenrij/rekenles-groep-4/>
<https://slo.nl/thema/vakspecifieke-thema/nederlands/leesgesprekken/meerwaarde/formatief-evalueren/>
- 6 **DRIE DOELDOMEINEN VAN HET ONDERWIJS**
<https://nivoz.nl/nl/gert-biesta-de-noodzaak-van-een-onderwijstheorie-in-plaats-van-een-leertheorie>
<https://wij-leren.nl/gert-biesta-het-prachtige-risico-van-onderwijs.php>
<https://wij-leren.nl/persoonsvorming-subjectificatie.php>
<https://www.scienceguide.nl/2019/10/eenzijdige-blik-meetbaarheid-onverminderd-sterk/>

Wat zegt de onderwijsinspectie?

In het jaarlijkse rapport van de Onderwijsinspectie 'De Staat van het Onderwijs 2019' staat kort samengevat: Er is een brede consensus, nationaal en internationaal dat er een bredere definitie moet komen van onderwijskwaliteit, dan alleen cognitieve vaardigheden. Men verwijst naar 'onderwijsraad (2016)' waarin deze bredere definitie wordt gegeven als: kwalificatie, socialisatie en persoonsvorming als drie doeldomeinen van het onderwijs.

Blz. 20

"Nationaal en internationaal is er consensus over dat de arbeidsmarkt in de toekomst meer flexibiliteit van werknemers verwacht om nieuwe vaardigheden aan te kunnen leren. Ook is er een hoog niveau van vaardigheden nodig om de complexiteit van veel toekomstige banen aan te kunnen. Daarnaast zijn ook non-cognitieve vaardigheden belangrijke facetten van toekomstbestendig onderwijs. Hierbij gaat het om een brede set aan vaardigheden, zoals burgerschap, motivatie, creativiteit, probleemoplossend vermogen, (interculturele) communicatievaardigheden en '21st century skills'."

Op blz. 28 verwijst men naar het advies van de Onderwijsraad (2016) 'De volle breedte van onderwijskwaliteit. Van smal beoordelen naar breed verantwoorden.'

Daar staat op blz. 7

"Gebruik voor een brede opvatting van onderwijskwaliteit een gemeenschappelijk referentiekader.

Om invulling te geven aan een brede opvatting van kwaliteit reikt de raad een referentiekader aan, waarin kwalificatie, socialisatie en persoonsvorming worden gezien als drie doeldomeinen van het onderwijs."

Het hele rapport:

<https://www.onderwijsinspectie.nl/documenten/rapporten/2019/04/10/rapport-de-staat-van-het-onderwijs-2019>

7

ZELFGESTUURD LEREN

<https://didactiefonline.nl/artikel/op-de-schouders-van-reuzen> blz. 48

8

SUCCESCRITERIA

<https://www.nro.nl/kennisrotondevragenopeenrij/rekenles-groep-4/>

9

PASSEND ONDERWIJS

<https://wij-leren.nl/passend-onderwijs-artikel.php>

10

GROWTH MINDSET

https://www.ted.com/talks/carol_dweck_the_power_of_believing_that_you_can_improve?language=nl

https://nl.wikipedia.org/wiki/Carol_Dweck

<https://didactiefonline.nl/artikel/op-de-schouders-van-reuzen> blz. 54

11

REFLECTEREN

<https://wij-leren.nl/reflecteren.php>

[https://nl.wikipedia.org/wiki/Reflectie_\(onderwijs\)](https://nl.wikipedia.org/wiki/Reflectie_(onderwijs))

12

FEEDBACK

<https://www.nro.nl/kennisrotondevragenopeenrij/motiveert-feedback-leraren/>

13

COMPETENTIE

[Bekwaamheidseisen volgens de wet](#)

...Volgens sommigen (Ten Dam e.a. 2010; Rychen & Salganik, 2003) kan van een echte competentie pas gesproken worden als de bezitter van die competentie niet alleen vaardigheden, kennis en houdingen (geïntegreerd) kan 'toepassen', maar ze ook kan onderwerpen aan kritisch nadenken en zelfreflectie...

Uit <https://kohnstamminstituut.nl/rapport/meetinstrumenten-voor-sociale-competenties-metacognitie-en-advanced-skills/> citaat van blz. 12

Uit: de beroepsstandaard Professionele Schoolleiders

-
- 14 *Competentie is “Het vermogen van een persoon om kennis, vaardigheden en attituden die relevant zijn voor een bepaalde beroepssituatie te verbinden aan persoonlijkheidskenmerken en om deze in te zetten op een geïntegreerde wijze, waardoor adequaat handelen in die beroepssituatie mogelijk wordt.” Citaat van blz. 4*
- PEDAGOGISCHE VISIE**
<https://www.kpcgroep.nl/media/1050/pedagogische-tact-in-een-notendop.pdf>
- Waarde:** een richting gevend ideaal over een aspect van ‘goed leven’.
- Kernwaarde:** een essentiële waarde van iemand of van een gemeenschap ontstaan door sleutelervaringen in het levensverhaal.
- Beperkende overtuiging:** een pessimistische overtuiging over hoe toekomstige gebeurtenissen zullen plaatsvinden, meestal ontstaan door een (onverwerkte) negatieve ervaring: een negatieve waarde.
- 15 **INDIVIDUEEL EN COLLECTIEF LEREN OP ELKAAR AFSTEMMEN**
<https://www.nro.nl/kennisrotondevragenopenerij/moderne-manier-pop/>
- het belang van ‘een vitale ruimte’ voor bekwaamheidsontwikkeling**
<https://www.kpcgroep.nl/media/1528/leren-organiseren-een-rijke-leeromgeving-voor-leraren-en-scholen.pdf> blz. 32 en 33
- 16 **INSTRUCTIE MODELLEN**
Wat zegt de onderwijsinspectie?
<https://www.onderwijsinspectie.nl/documenten/rapporten/2019/04/10/rapport-de-staat-van-het-onderwijs-2019>
Zie blz. 65, hoofdstuk “Van vorm naar bedoeling”
- <https://www.nro.nl/kennisrotondevragenopenerij/directe-instructie/>
Discussie over het directe Instructiemodel:
- <https://onderwijsinnovatie.ou.nl/oi-juni19/de-mythe-van-directe-instructie/>
<https://didactiefonline.nl/artikel/op-de-schouders-van-reuzen> blz. 24
<https://www.nro.nl/wp-content/uploads/2019/09/Kennisrotonde-publicatie-Differentiatie.pdf>
- 17 **DE SKOBOS 21STE EEUWSE ONTWIKKELINGSLIJNEN**
- 18 **DIDACTISCHE PRINCIPES VOOR HET WERKEN MET OPEN OPDRACHTEN**
<https://didactiefonline.nl/artikel/op-de-schouders-van-reuzen> blz. 90
<https://didactiefonline.nl/artikel/op-de-schouders-van-reuzen> blz. 69
- 20 **DRIE PSYCHOLOGISCHE BASISBEHOEFTE: DE ZELFDETERMINATIE THEORIE**
<https://www.meno-groep.nl/wp-content/uploads/2019/02/KV-Op-eigen-vleugels.pdf>